

ETYCZNE ZASADY PUBLIKOWANIA OBOWIĄZUJĄCE W WYDAWNICTWIE IOŚ – PIB

Wydawnictwo IOŚ - PIB przykłada szczególną wagę do konieczności stosowania standardów etycznego postępowania wszystkich stron zaangażowanych w proces publikacji: autorów, redaktorów, recenzentów oraz wydawcy.

Standardy etyczne i przeciwdziałanie nadużyciom w praktyce wydawniczej, stosowane przez Wydawnictwo IOŚ - PIB, zostały przygotowane na podstawie zaleceń COPE Committee on Publication Ethics (Komisji Etyki Publikacji) - <https://publicationethics.org/> oraz opracowania Dobre praktyki w procedurach recenzyjnych w nauce.

OBOWIĄZKI REDAKTORA I REDAKCJI

Odpowiedzialność

Wydawnictwo jest odpowiedzialne za wszystkie wydane publikacje. Przy podejmowaniu decyzji ws. publikacji wydawnictwo powinno kierować się m.in. wymogami prawnymi regulującymi sprawę zniesławienia, naruszania praw autorskich i plagiatu. Przy podejmowaniu decyzji dotyczących publikacji wydawnictwo może konsultować się z recenzentami. Wydawnictwo powinno zachować normy zgodne z aktualnym stanem prawnym w zakresie zniesławienia, naruszenia praw autorskich i plagiatu.

Bezstronność i sprawiedliwość

Wydawnictwo powinno oceniać nadesłane prace pod kątem zawartości merytorycznej, oryginalności, jakości naukowej oraz spójności z tematyką wydawnictwa bez względu na rasę, płeć, orientację seksualną, przekonania religijne, pochodzenie etniczne, obywatelstwo lub upodobania polityczne autora (-ów).

Poufność

Wydawnictwo nie może ujawniać żadnych informacji o nadesłanej pracy nikomu poza autorem (-ami), recenzentami, potencjalnymi recenzentami, innymi konsultantami wydawnictwa (np. tłumaczami lub korektorami językowymi).

Zapobieganie konfliktowi interesów

Wydawnictwo powinno dążyć do zapewnienia sprawiedliwej i merytorycznej recenzji. Wydawnictwo nie wyznacza na recenzentów osób, które pozostają w stosunku bezpośredniej podległości służbowej z autorami tekstów lub w innych bezpośrednich relacjach osobistych.

Zaangażowanie i współpraca w badaniach

Wydawnictwo powinno stać na straży rzetelności własnych wydań poprzez nanoszenie poprawek. Wydawnictwo musi niwelować uchybienia redakcyjne i nieprawidłowości w recenzjach. Powinno podjąć odpowiednie działania, gdy zostały przedstawione zarzuty etyczne dotyczące nadesłanej lub wydanej pracy.

OBOWIĄZKI AUTORÓW

Autorstwo pracy

Autorstwo powinno być ograniczone do tych osób, które wniosły znaczący wkład w koncepcję i realizację badań oraz interpretację publikowanych wyników badań. Wszyscy, którzy w znacznym stopniu przyczynili się do powstania pracy, powinni być wymienieni jako współautorzy. Osoby, które uczestniczyły w niektórych częściach pracy badawczej, której efektem jest publikacja, powinny zostać wymienione w sekcji „Podziękowanie”. Główny autor (autor do korespondencji) powinien zapewnić, że wszyscy współautorzy artykułu są wpisani.

Główny autor (autor do korespondencji) powinien również zapewnić, że wszyscy współautorzy widzieli i zatwierdzili ostateczną wersję pracy oraz zgodzili się na jej publikację.

Ghostwriting i guest autorship stanowiące przejaw nierzetelności naukowej uznaje się za przekroczenie zasad etycznych. Autorzy zobowiązani są do wskazania wkładu poszczególnych osób w powstanie tekstu. W tym celu składane jest stosowne oświadczenie, dostępne na stronie internetowej czasopisma.

Z ghostwriting mamy do czynienia wówczas, gdy ktoś wniósł istotny wkład w powstanie publikacji, jednak nie ujawni ono jego lub nie wymieniono jego roli w podziękowaniach zamieszczonych w publikacji.

Z guest authorship ("honorary authorship") mamy do czynienia wówczas, gdy udział danej osoby jest znikomy lub w ogóle nie miał miejsca, a pomimo to podano ją jako autora/współautora publikacji.

Ujawnianie danych i konflikty interesów

Autorzy powinni ujawnić wszelkie źródła finansowania projektów w swojej pracy, wkład instytucji naukowo-badawczych, stowarzyszeń i innych podmiotów oraz jakiegokolwiek finansowe lub inne merytoryczne konflikty interesów, które mogą być interpretowane jako wpływające na wyniki lub ich interpretację.

Standardy w publikowaniu wyników badań

Prace składane do wydawnictwa mogą być wyłącznie oryginalnymi dziełami, nienaruszającymi praw autorskich osób trzecich oraz dotychczas nie były opublikowane i nie zostały złożone w innym wydawnictwie. W przedkładanym wydawnictwie tekście naukowym wykorzystującym badania własne autora, należy szczegółowo omówić metodologię przeprowadzanych badań. Autor poza tekstem naukowym, powinien dostarczyć redakcji dane nieprzetworzone wykorzystane w pracy. Podawanie fałszywych lub świadomie nieprawdziwych stwierdzeń jest nieetyczne. Autor nie powinien publikować materiałów opisujących te same badania w więcej niż jednej publikacji pierwotnej. Złożenie tej samej pracy do więcej niż jednego wydawcy jednocześnie stanowi postępowanie nieetyczne i jest niedozwolone. Za nieetyczne uznaje się także przedkładanie pracy naukowej, będącej tłumaczeniem tekstu opublikowanego, lub złożonego do innego czasopisma.

Oryginalność i plagiat

Autorzy powinni upewnić się, że napisana przez nich praca jest w całości oryginalna. W przypadku, gdy autorzy wykorzystali prace i/lub słowa innych autorów, powinny one zostać odpowiednio przywołane lub zacytowane.

Podziękowania i podawanie źródeł informacji

Artykuły powinny zawierać podziękowania dla osób lub instytucji, które wykonały prace na rzecz autora. Autorzy powinni również przytaczać publikacje, które istotnie wpłynęły na określenie charakteru zgłoszonych prac.

Błędy w publikacjach

W przypadku, gdy autor znajdzie znaczące błędy lub nieścisłości we własnej pracy, która została opublikowana, jego obowiązkiem jest niezwłocznie powiadomić wydawnictwa oraz współpracować z nimi w celu opublikowania odpowiedniej erraty.

Wszelkie przypadki naruszenia wskazanych powyżej zasad etycznych stanowią przesłankę odrzucenia pracy.

OBOWIĄZKI RECENZENTÓW

Wkład w decyzje wydawnictwa

Recenzja pomaga wydawnictwu w podejmowaniu decyzji o charakterze redakcyjnym i poprzez komunikację wydawnictwa z autorem, ma również pomóc autorowi w poprawie pracy.

Terminowość

Każda osoba zaproszona do recenzji, która nie czuje się kompetentna do zrecenzowania pracy lub wie, że nie zdąży wykonać tej recenzji we właściwym czasie, powinna niezwłocznie powiadomić wydawnictwo tak, żeby to mogło poprosić o recenzję kogoś innego.

Poufność

Każda recenzowana praca musi być traktowana jako dokument poufny. Nie może być okazywana lub omawiana z innymi osobami poza wydawnictwem.

Obiektywizm

Recenzje powinny być wykonane w sposób obiektywny w zgodzie ze standardami etycznymi, z wykorzystaniem argumentów naukowych, w celu podniesienia wartości naukowej tekstu. Personalna krytyka autora jest niedopuszczalna. Recenzenci powinni jasno wyrażać swoje opinie, popierając je odpowiednimi argumentami.

Anonimowość

Wszystkie recenzje wykonywane są anonimowo. Wydawnictwo, na etapie recenzji nie udostępnia danych autorów recenzentom.

Weryfikacja oryginalności tekstu

Recenzent powinien również poinformować wydawnictwo o naruszeniach standardów etycznych przez autora tekstu, (jeśli takie mają miejsce), w tym o każdym znaczącym podobieństwie, częściowym pokrywaniu się treści recenzowanej pracy z jakąkolwiek inną opublikowaną i znaną mu pracą lub o podejrzeniu plagiatu.

Ujawnianie danych i konflikty interesów

Uprzywilejowane informacje lub pomysły uzyskane w trakcie recenzji powinny być traktowane jako poufne i nie mogą być wykorzystywane dla osiągnięcia korzyści osobistych. Recenzenci nie powinni podejmować się oceny prac, w których mają konflikty interesów wynikające z konkurencji, współpracy lub innych relacji i powiązań z jednym z autorów, firm lub instytucji związanych z artykułem.

OŚWIADCZENIE WYDAWCY

W przypadkach domniemanej lub sprawdzonej nierzetelności naukowej, nieuczciwej publikacji lub plagiatu, wydawnictwo podejmie wszelkie właściwe środki w celu wyjaśnienia sytuacji i wniesienia poprawek do określonego artykułu. Obejmuje to szybką publikację erraty lub, w uzasadnionych przypadkach, pełne wycofanie pracy z prac wydawniczych.